YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

25 päivänä maaliskuuta 2004 *

Asiassa C-71/02,

jonka Oberster Gerichtshof (Itävalta) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Herbert Karner Industrie-Auktionen GmbH

vastaan

Troostwijk GmbH

ennakkoratkaisun EY 28 artiklan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomari C. W. A. Timmermans, joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit A. Rosas (esittelevä tuomari) ja S. von Bahr,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Herbert Karner Industrie-Auktionen GmbH, edustajanaan Rechtsanwalt M. Kajaba,

— Troostwijk GmbH, edustajanaan Rechtsanwalt A. Frauenberger,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Ruotsin hallitus, asiamiehenään A. Falk,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään U. Wölker ja J. C. Schieferer,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Herbert Karner Industrie-Auktionen GmbH:n, edustajanaan M. Kajaba, Troostwijk GmbH:n, edustajanaan A. Frauenberger, Itävallan hallituksen, asiamiehenään T. Kramler, Ruotsin hallituksen, asiamiehenään A. Falk, ja komission, asiamiehenään J. C. Schieferer, 26.2.2003 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.4.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Oberster Gerichtshof on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 29.1.2002 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 4.3.2002, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY 28 artiklan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Herbert Karner Industrie-Auktionen GmbH (jäljempänä Karner) ja Troostwijk GmbH (jäljempänä Troostwijk) -nimiset yhtiöt, joilla on lupa myydä huutokaupalla irtaimistoa, ja jossa on kyse viimeksi mainitun yhtiön toteuttamasta, konkurssipesästä peräisin olevien tavaroiden myyntiä koskevasta mainonnasta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 EY 28 artiklan nojalla jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. EY 30 artiklan mukaan tällaiset tuontia koskevat kiellot tai rajoitukset ovat kuitenkin sallittuja silloin, kun ne ovat perusteltuja tiettyjen yhteisön oikeudessa tunnustettujen perustavanlaatuisten vaatimusten vuoksi ja kun ne eivät ole keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

4 Harhaanjohtavasta ja vertailevasta mainonnasta 10 päivänä syyskuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/450/ETY (EYVL L 250, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna 6.10.1997 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/55/EY (EYVL L 290, s. 18; jäljempänä direktiivi 84/450/ETY), 1 artiklassa määritellään direktiivin tarkoitus seuraavasti:

"Tämän direktiivin tarkoituksena on suojella kuluttajia ja kauppaa, liiketoimintaa, käsityötä tai ammattia harjoittavia henkilöitä sekä yleisön etuja harhaanjohtavalta mainonnalta ja sen kohtuuttomilta seurauksilta — — ."

5 Direktiivin 84/450/ETY 2 artiklan 2 kohdan mukaan "harhaanjohtavalla mainonnalla" tarkoitetaan "kaikkea mainontaa, joka tavalla tai toisella, esitystapa mukaan lukien, harhauttaa tai on omiaan harhauttamaan niitä henkilöitä,

joille se on osoitettu tai jotka se tavoittaa, ja joka harhauttavan ominaisuutensa takia on omiaan vaikuttamaan heidän taloudelliseen käyttäytymiseensä taikka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan vahinkoa kilpailijalle".

6 Direktiivin 84/450/ETY 3 artiklassa täsmennetään, että mainonnan harhaanjohtavuutta arvioitaessa on otettava huomioon sen kaikki piirteet. Tuossa säännöksessä luetellaan tietty joukko tietoja, jotka on otettava tässä yhteydessä huomioon, kuten muun muassa kyseessä olevan tavaran maantieteellinen tai kaupallinen alkuperä.

7 Direktiivin 84/450/ETY 7 artiklan mukaan direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai antamasta säännöksiä laajemmasta kuluttajien ja muiden direktiivissä tarkoitettujen henkilöiden suojasta.

Kansallinen lainsäädäntö

8 Bundesgesetz gegen den unterlauteren Wettbewerb -nimisen 16.11.1984 annetun lain (vilpillisestä kilpailusta annettu laki; BGBl. 1984/448; jäljempänä UWG) 2 §:n 1 momentissa säädetään yleisestä kiellosta antaa liiketoiminnassa tietoja, jotka voivat johtaa yleisöä harhaan.

9 UWG:n 30 §:n 1 momentissa kielletään julkisessa tiedotteessa tai suurelle henkilöjoukolle tarkoitetussa ilmoituksessa viittaamasta siihen, että myytävänä on tavaroita, jotka ovat peräisin konkurssipesästä, kun kyseessä oleva tavara ei enää kuulu konkurssipesään, vaikka se onkin siitä peräisin.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 Karner ja Troostwijk harjoittavat teollisuustavaroiden huutokauppaa, ja ne ostavat konkurssissa olevien yritysten omaisuutta.

11 Troostwijk hankki 26.3.2001 tehdyllä kauppasopimuksella konkurssituomioistuimen luvalla erään konkurssissa olevan rakennusalan yrityksen irtaimiston. Myös Karner oli ilmaissut kiinnostuksensa ostaa tuon irtaimiston.

12 Troostwijkin aikomuksena oli realisoida nämä konkurssipesästä peräisin olevat tavarat 14.5.2001 pidettävällä huutokaupalla. Se ilmoitti tästä huutokaupasta myyntiesitteellä, jossa todettiin, että kyseessä oli konkurssihuutokauppa ja että tavarat olivat peräisin kyseessä olevan yrityksen konkurssipesästä. Mainoslehtinen julkaistiin myös Internetissä.

13 Karner katsoo, että Troostwijkin ilmoitukset ovat UWG:n 30 §:n 1 momentin vastaisia, koska ne antavat kohdeyleisölle vaikutelman, että kyseessä on pesänhoitajan järjestämä konkurssipesän myynti. Riippumatta sitä, voivatko ilmoitukset mahdollisesti olla vilpillistä kilpailua myös muuten kuin harhaanjohtamisvaaran vuoksi, ne ovat Karnerin mielestä EY:n perustamissopimuksen kilpailusääntöjen vastaisia ja UWG:n 2 §:ssä tarkoitetussa mielessä harhaanjohtavia.

14 Handelsgericht Wien (Itävalta) antoi 10.5.2001 Karnerin hakemuksesta turvaamistoimimääräyksen, jossa Troostwijk määrättiin yhtäältä lopettamaan tavaroiden myynnin edistäminen viittaamalla siihen, että tavarat ovat peräisin konkurssipesästä, sikäli kuin ne eivät enää kuulu siihen, ja toisaalta ilmoittamaan julkisesti kyseessä olevassa huutokaupassa potentiaalisille ostajille muun muassa, että huutokauppaa ei pidetä pesänhoitajan nimissä tai tämän lukuun.

15 Troostwijk valitti tästä turvaamistoimimääräyksestä Oberlandesgericht Wieniin (Itävalta) ja vetosi useaan valitusperusteeseen ja kyseenalaisti erityisesti UWG:n 30 §:n 1 momentin yhteensoveltuvuuden EY 28 artiklan kanssa.

16 Valituksensa tultua hylätyksi Troostwijk haki 14.11.2001 muutosta Oberster Gerichtshofilta. Yhtiö väittää, että UWG:n 30 §:n 1 momentissa oleva kielto on EY 28 artiklan vastainen ja ristiriidassa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetun yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) sananvapautta koskevan 10 artiklan kanssa.

17 Oberster Gerichtshof, joka katsoi, että yhteisöjen tuomioistuin ei ollut vielä antanut ratkaisua siitä, onko UWG 30 §:n 1 momentin kaltainen kansallinen säännös ristiriidassa EY 28 artiklan kanssa, päätti lykätä ratkaisun antamista asiassa ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko EY 28 artiklaa tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa sellainen kansallinen säännös, jolla kielletään tiedon totuudenmukaisuudesta riippumatta kaikki viittaukset siihen, että tavara on peräisin konkurssipesästä, kun julkisella

tiedotteella tai suurelle henkilöjoukolle tarkoitetulla ilmoituksella ilmoitetaan sellaisten tavaroiden myynnistä, jotka ovat peräisin konkurssipesästä mutta jotka eivät enää kuulu konkurssipesään?"

Tutkittavaksi ottaminen

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

18 Karner katsoo, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta. Yhtiön mukaan pääasian perustana olevat tosiseikat koskevat täysin jäsenvaltion sisäistä tilannetta, koska pääasian asianosaisten kotipaikka on Itävallassa, kyseessä olevat tavarat on hankittu itävaltalaisesta konkurssipesästä ja UWG:n 30 §:n 1 momentti koskee mainonnan muotoja Itävallassa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

19 On syytä muistuttaa, että EY 28 artiklaa ei voida jättää huomiotta pelkästään siitä syystä, että kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun konkreettisen tapauksen kaikki tosiseikat ovat tapahtuneet yhdessä ainoassa jäsenvaltiossa (ks. yhdistetyt asiat C-321/94–C-324/94, Pistre ym., tuomio 7.5.1997, Kok. 1997, s. I-2343, 44 kohta).

20 Yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut tämän periaatteen paitsi sellaisissa tapauksissa, jossa kyseessä ollut kansallinen säännös aiheutti muista jäsenvaltioista tuotujen tavaroiden suoraa syrjintää (ks. em. asia Pistre ym., tuomion 44 kohta), myös tapauksissa, joissa kansallinen säännös soveltui erotuksetta

kotimaisiin ja maahantuotuihin tuotteisiin ja saattoi näin ollen muodostaa EY 28 artiklan soveltamisalaan kuuluvan jäsenvaltioiden välisen kaupan mahdollisen esteen (ks. vastaavasti asia C-448/98, Guimont, tuomio 5.12.2000, Kok. 2000, s. I-10663, 21 ja 22 kohta).

21 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei ole ilmeistä, että pyydetty yhteisön oikeuden tulkinta ei olisi tarpeellinen kansalliselle tuomioistuimelle (ks. em. asia Guimont, tuomion 23 kohta). Vastaus voi olla sille hyödyllinen sen ratkaisemiseksi, voiko UWG:n 30 §:n 1 momentissa säädetyn kaltainen kielto muodostaa EY 28 artiklan soveltamisalaan kuuluvan jäsenvaltioiden välisen kaupan mahdollisen esteen (ks. myös asia C-254/98, TK-Heimdienst, tuomio 13.1.2000, Kok. 2000, s. I-151, 14 kohta).

22 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisupyyntö voidaan tutkia.

Aineellinen kysymys

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

23 Karner, Itävallan ja Ruotsin hallitukset sekä komissio katsovat, että UWG:n 30 §:n 1 momentissa säädetty kielto on myyntijärjestely yhdistetyissä asioissa

C-267/91 ja C-268/91, Keck ja Mithouard, 24.11.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-6097, Kok. Ep. XIV, s. I-477) tarkoitetussa mielessä. Ne katsovat, että tuota säännöstä sovelletaan erotuksetta sekä kotimaisiin tuotteisiin että tuontituotteisiin eikä se haittaa tuontituotteiden pääsyä markkinoille enempää kuin kotimaisten tuotteiden pääsyä niille. Näin ollen se ei kuulu EY 28 artiklan soveltamisalaan.

24 Siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin katsoisi, että UWG:n 30 §:n 1 momentti on EY 28 artiklassa tarkoitettu vaikutukseltaan vastaava toimenpide, Karner Itävallan ja Ruotsin hallituksen tukemana katsoo, että tuo säännös on perusteltu kuluttajansuojaa koskevan pakottavan vaatimuksen täyttämiseksi asiassa 120/78, Rewe-Zentral, ns. Cassis de Dijon -tapaus, 20.2.1979 annettuun tuomioon (Kok. 1979, s. 649, Kok. Ep. IV, s. 403) pohjautuvassa oikeuskäytännössä tarkoitetussa mielessä. Ruotsin hallitus vetoaa myös hyvään kauppatapaan.

25 Itävallan hallitus viittaa direktiivin 84/450/ETY sanamuotoon ja toteaa, että UWG:n 30 §:n 1 momentin tarkoituksena on kuluttajien, kilpailevien yhtiöiden ja suuren yleisön edun mukaisesti estää harhaanjohtavaa mainontaa.

26 Troostwijk väittää, että UWG:n 30 §:n 1 momentti on sekä EY 28 artiklan että direktiivin 84/450/ETY vastainen. Tämä kansallinen säännös nimittäin estää kuluttajia hyötymästä totuudenmukaisista tiedoista, ja se voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Viittaus tavaran alkuperään koskee sen erästä ominaisuutta eikä tuon tavaran markkinointia. Tällaista viittausta ei näin ollen voida pitää myyntijärjestelynä edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard tarkoitetussa mielessä.

27 Troostwijkin mukaan mainittu säännös rajoittaa mahdollisuuksia levittää mainostarkoituksessa tietoja, joiden mainitseminen mainonnassa on laillista muissa jäsenvaltioissa. Yhtiön mukaan on selvää, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaista myyntitarjousta koskevaa mainontaa ei voida rajoittaa yhden jäsenvaltion alueelle. Yhtiö toteaa, että tietojen muokkaus kulloinkin kyseessä olevan jäsenvaltion mukaan on mahdotonta Internetissä, koska tuon tiedonvälitystavan käyttöä ei voida rajoittaa yhteen alueeseen.

28 Troostwijk toteaa UWG:n 30 §:n 1 momentin yhteensoveltuvuudesta direktiivin 84/450/ETY kanssa, että tuolla direktiivillä toteutetaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen osittainen yhdenmukaistaminen ja siinä sallitaan jäsenvaltioiden pitää voimassa ja antaa säännöksiä laajemmasta kuluttajien suojasta. Tuo säännös ei edistä kuluttajansuojaa, koska siinä "kielletään totuudenmukaiset mainosväitteet".

29 Lopuksi Troostwijk katsoo, että kyseessä oleva säännös ei ole yhteensopiva Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan kanssa, joka koskee sananvapautta, jonka rajoittaminen voi olla perusteltua ainoastaan, jos totuuden ilmaiseminen — myös demokraattisessa yhteiskunnassa — voi aiheuttaa vakavaa varaa ylemmäntasoiselle yksilökohtaiselle tai kollektiiviselle oikeushyvälle.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

30 Ensiksi on syytä todeta, että kansallisen tuomioistuimen yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamasta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että UWG:n 30 §:n 1 momentti

perustuu olettamukselle, että kuluttajat ostavat mielellään pesänhoitajan konkurssin yhteydessä myymiä tavaroita, koska he toivovat tekevänsä edullisia hankintoja. Kun kyseessä on konkurssipesästä peräisin olevien tavaroiden myyntiä koskeva mainonta, on vaikea tietää, järjestääkö tämän myynnin pesänhoitaja vai henkilö, joka on hankkinut tavaran konkurssipesästä. Kyseessä olevan säännöksen tarkoituksena on estää se, että taloudelliset toimijat käyttävät hyväkseen tätä kuluttajien taipumusta.

31 Vaikka kansallisia säännöksiä, jotka koskevat kuluttajansuojaa konkurssipesästä peräisin olevien tavaroiden myynnin yhteydessä, ei olekaan yhdenmukaistettu yhteisön tasolla, tällaista myyntiä koskevan mainonnan tietyt näkökohdat voivat kuitenkin kuulua direktiivin 84/450/ETY soveltamisalaan.

32 On syytä muistuttaa, että direktiivin 84/450/ETY tarkoituksena on vahvistaa objektiiviset vähimmäiskriteerit, joiden perusteella voidaan määrittää, onko mainonta harhaanjohtavaa. Direktiivin säännöksiin kuuluvat 2 artiklan 2 kohta, jossa määritellään harhaanjohtavan mainonnan käsite, ja 3 artikla, jossa täsmennetään ne seikat, jotka tulee ottaa huomioon sen määrittämiseksi, onko mainonta harhaanjohtavaa.

33 Tarvitsematta tutkia yksityiskohtaisesti direktiivillä 84/450/ETY toteutettua yhdenmukaistamisen astetta on riidatonta, että jäsenvaltioilla on tuon direktiivin 7 artiklan nojalla toimivalta pitää voimassa tai antaa säännöksiä direktiivissä säädettyä laajemmasta kuluttajien suojasta.

34 On kuitenkin huomattava, että tätä toimivaltaa käytettäessä on noudatettava tavaroiden vapaan liikkuvuuden perusperiaatetta, joka on ilmaistu EY 28 artiklassa, jossa kielletään jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet (ks. vastaavasti asia C-23/99, komissio v. Ranska, tuomio 26.9.2000, Kok. 2000, s. I-7653, 33 kohta).

35 Ensiksi on tutkittava, kuuluuko EY 28 artiklan soveltamisalaan UWG:n 30 §:n 1 momentin kaltainen kansallinen säännös, jonka mukaan ilmoitettaessa julkisessa tiedotteessa tai suurelle henkilöjoukolle tarkoitetussa ilmoituksessa sellaisten tavaroiden myynnistä, jotka ovat peräisin konkurssipesästä mutta jotka eivät enää kuulu siihen, kaikki viittaukset siihen, että kyseessä oleva tavara on peräisin konkurssipesästä, on kielletty.

36 Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä on pidettävä kaikkia kauppaa koskevia jäsenvaltioiden säädöksiä, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti, ja ne ovat tämän vuoksi kiellettyjä EY 28 artiklan nojalla (ks. mm. asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837, Kok. Ep. II, s. 349, 5 kohta; asia C-420/01, komissio v. Italia, tuomio 19.6.2003, Kok. 2003, s. I-6445, 25 kohta ja em. asia TK-Heimdienst, tuomion 22 kohta).

37 Yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard antamansa tuomion 16 kohdassa, että tiettyjä myyntijärjestelyjä rajoittavilla tai ne kieltävillä kansallisilla oikeussäännöillä, joita yhtäältä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin toimijoihin ja joilla toisaalta on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että

muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden markkinointiin, ei tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoiteta jäsenvaltioiden välistä kauppaa suoraan tai välillisesti edellä mainitussa asiassa Dassonville annetussa tuomiossa tarkoitetulla tavalla.

38 Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että muun muassa tiettyjen tuotteiden myyntipaikkaa ja myyntiaikoja sekä niitä koskevaa mainontaa ja tiettyjä myyntitapoja koskevat säännökset ovat myyntijärjestelyjä koskevia säännöksiä edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard tarkoitetussa mielessä (ks. mm. asia C-292/92, Hünermund ym., tuomio 15.12.1993, Kok. 1993, s. I-6787, Kok. Ep. XIV, s. I-515, 21 ja 22 kohta; yhdistetyt asiat C-401/92 ja C-402/92, Tankstation 't Heukske ja Boermans, tuomio 2.6.1994, Kok. 1994, s. I-2199, 12–14 kohta ja em. asia TK-Heimdienst, tuomion 24 kohta).

39 On huomattava, että UWG:n 30 §:n 1 momentin tarkoituksena on säännellä sellaisia mainoslausumia, joita voidaan esittää konkurssipesästä peräisin olevien tavaroiden kaupallisen alkuperän osalta silloin, kun ne eivät enää kuulu konkurssipesään. Tässä tilanteessa on syytä katsoa, että tuollainen säännös ei koske tavaralle asetettavia edellytyksiä, vaan niiden markkinointia. Näin ollen sen on katsottava koskevan myyntijärjestelyjä edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard tarkoitetussa mielessä.

40 Kuten edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard annetusta tuomiosta käy ilmi, tällainen myyntijärjestely voi jäädä EY 28 artiklassa määrätyn kiellon soveltamisalan ulkopuolelle kuitenkin vain, jos se täyttää tämän tuomion 37 kohdassa mainitut kaksi edellytystä.

41 Näistä edellytyksistä ensimmäisen osalta on syytä panna merkille, että UWG:n 30 §:n 1 momenttia sovelletaan erotuksetta kaikkiin Itävallan alueella toimiviin toimijoihin riippumatta sitä, ovatko nämä kotimaisia vai ulkomaisia.

42 Toisen edellytyksen osalta on huomattava, että UWG:n 30 §:n 1 momentissa ei — toisin kuin niissä kansallisissa säännöksissä, joista oli kyse yhdistetyissä asioissa C-34/95–C-36/95, De Agostini ja TV-Shop, 9.7.1997 annetussa tuomiossa (Kok. 1997, s. I-3843) ja asiassa C-405/98, Gourmet International Products, 8.3.2001 annetussa tuomiossa (Kok. 2001, s. I-1795) — säädetä täydellistä kieltoa tietylle myynninedistämistavalle jäsenvaltiossa siellä laillisesti myytävän tuotteen osalta. Siinä ainoastaan kielletään kuluttajansuojaan liittyvistä syistä se, että suurelle henkilöjoukolle tarkoitetussa ilmoituksessa viitataan siihen, että tavara on peräisin konkurssipesästä, jos tuo tavara ei enää kuulu siihen. Vaikka tällainen kielto voikin periaatteessa rajoittaa myynnin kokonaismäärää kyseessä olevassa jäsenvaltiossa ja tämän seurauksena vähentää myös toisista jäsenvaltioista peräisin olevien tavaroiden myyntiä, se ei kuitenkaan vaikuta muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden myyntiin enemmän kuin kotimaisten tuotteiden myyntiin. Ainakaan mikään kansallisen tuomioistuimen toimittamaan asiakirja-aineistoon sisältyvä seikka ei osoita, että kyseessä olevalla kiellolla olisi tällainen vaikutus.

43 Tässä tilanteessa on todettava, että — kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 66 kohdassa — edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard annetussa tuomiossa tarkoitetut kaksi edellytystä, jotka on mainittu tämän tuomion 37 kohdassa, täyttyvät täysin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa. Näin ollen UWG:n 30 §:n 1 momentin kaltainen kansallinen säännös ei kuulu EY 28 artiklassa määrätyn kiellon soveltamisalaan.

44 Toiseksi on tutkittava Troostwijkin väitteitä siitä, että UWG:n 30 §:n 1 momentti yhtäältä rajoittaa muissa jäsenvaltioissa laillisten mainostarkoituksessa esitettävien tietojen levittämistä ja että se toisaalta on ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa vahvistetun sananvapauden periaatteen kanssa.

45 Ensimmäisen väitteen on tulkittava koskevan sitä, onko palvelujen tarjoamisen vapautta koskeva EY 49 artikla esteenä UWG:n 30 §:ssä säädetyn kaltaiselle mainonnan rajoitukselle.

46 Silloin kun kansallinen toimenpide liittyy sekä tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen että palvelujen tarjoamisen vapauteen, yhteisöjen tuomioistuin tutkii toimenpiteen pääsääntöisesti ainoastaan yhden perusvapauden osalta, jos toinen näistä perusvapauksista on kyseisissä olosuhteissa täysin toissijainen ensimmäiseen perusvapauteen nähden ja voidaan liittää siihen (ks. vastaavasti asia C-275/92, Schindler, tuomio 24.3.1994, Kok. 1994, s. I-1039, Kok. Ep. XV, s. 79, 22 kohta ja asia C-390/99, Canal Satélite Digital, tuomio 22.1.2002, Kok. 2002, s. I-607, 31 kohta).

47 Pääasiassa kyseessä olevassa tilanteessa tietojen levittäminen mainostarkoituksessa ei ole päämäärä itsessään. Se on toissijainen seikka kyseessä olevien tavaroiden myyntiin nähden. Näin ollen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskeva näkökulma menee palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan näkökulman edelle. Tämän vuoksi ei ole tarpeen tarkastella UWG:n 30 §:n 1 kohtaa EY 49 artiklan valossa.

48 Troostwijkin toisen väitteen osalta, joka koskee kyseessä olevan lainsäädännön yhteensoveltuvuutta sananvapauden kanssa, on palautettava mieliin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusoikeudet ovat erottamaton osa yleisiä oikeusperiaatteita, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo, ja että yhteisöjen tuomioistuin tukeutuu tämän osalta jäsenvaltioiden yhteiseen valtiosääntöperinteeseen ja kansainvälisiin ihmisoikeuksia koskeviin asiakirjoihin, joiden syntyyn jäsenvaltiot ovat vaikuttaneet tai joihin ne ovat liittyneet. Euroopan ihmisoikeussopimuksella on tässä yhteydessä erityinen merkitys (ks. erityisesti asia C-260/89, ERT, tuomio 18.6.1991, Kok. 1991, s. I-2925, Kok. Ep. XI, s. I-221, 41 kohta; asia C-274/99 P, Connolly v. komissio, tuomio 6.3.2001, Kok. 2001, s. I-1611, 37 kohta; asia C-94/00, Roquette Frères, tuomio 22.10.2002, Kok. 2002, s. I-9011, 25 kohta ja asia C-112/00, Schmidberger, tuomio 12.6.2003, Kok. 2003, s. I-5659, 71 kohta).

49 Samoin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun kansallinen lainsäädäntö kuuluu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, yhteisöjen tuomioistuimen, jolle on esitetty ennakkoratkaisupyyntö, on esitettävä kansalliselle tuomioistuimelle kaikki sellaiset tulkintaan liittyvät seikat, jotka ovat tarpeen, jotta kansallinen tuomioistuin voisi arvioida, onko kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva ihmisoikeussopimukseen perustuvien perusoikeuksien kanssa, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo (ks. vastaavasti asia C-299/95, Kremzow, tuomio 29.5.1997, Kok. 1997, s. I-2629, 15 kohta).

50 Vaikka sananvapauden periaate onkin nimenomaisesti tunnustettu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa ja se muodostaa osan demokraattisen yhteiskunnan olennaista perustaa, tuon artiklan 2 kappaleen sanamuodosta käy kuitenkin ilmi, että tämän vapauden osalta voidaan asettaa tiettyjä rajoituksia, jotka ovat perusteluja yleistä etua koskevien tavoitteiden vuoksi, jos näistä rajoituksista on säädetty laissa, jos niistä on säädetty kyseisissä määräyksissä tarkoitetun yhden tai useamman laillisen päämäärän saavuttamiseksi ja jos ne ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa eli ne ovat perusteltavissa ehdottoman tärkeällä yhteiskunnallisella tarpeella ja ne ovat muun muassa oikeassa suhteessa tavoiteltuun lailliseen päämäärään nähden (ks. vastaavasti asia C-368/95, Familiapress, tuomio 26.6.1997, Kok. 1997, s. I-3689, 26 kohta; asia C-60/00, Carpenter, tuomio 11.7.2002, Kok. 2002, s. I-6279, 42 kohta ja em. asia Schmidberger, tuomion 79 kohta).

51 On riidatonta, että se harkintavalta, joka toimivaltaisilla viranomaisilla on tasapainon määrittämisessä sananvapauden ja edellä mainittujen päämäärien välillä, on erilainen kunkin sellaisen päämäärän osalta, jonka perusteella tuota oikeutta voidaan rajoittaa, ja riippuu kyseessä olevan toiminnan luonteesta. Silloin kun sananvapauden käyttö ei liity yleisen edun mukaiseen mielipiteiden vaihtoon ja kun se lisäksi tapahtuu yhteydessä, jossa valtioilla on tiettyä harkintavaltaa, valvonta rajoittuu sen tutkimiseen, onko vapauden rajoittaminen kohtuullista ja oikeasuhteista. Näin on sananvapauden käyttämisen osalta kaupallisissa yhteyksissä, erityisesti niin monitahoisella ja vaihtelevalla alalla kuin mainonta (ks. vastaavasti asia C-245/01, RTL Television, tuomio 23.10.2003, Kok. 2003, s. I-12489, 73 kohta sekä asia Markt intern Verlag GmbH ja Klaus Beermann, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio

20.11.1989, A-sarja, nro 165, 33 kohta ja asia VTG Verein gegen Tierfabriken v. Sveitsi, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 28.6.2001, Recueil des arrêts et décisions 2001-VI, 69 ja 70 kohta).

52 Kun otetaan huomioon kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian taustalla olevat oikeudelliset seikat ja tosiseikat sekä jäsenvaltioilla oleva harkintavalta, UWG:n 30 §:ssä säädetyn kaltainen mainonnan rajoitus on kohtuullinen ja oikeassa suhteessa sillä tavoiteltuihin laillisiin päämääriin eli kuluttajansuojaan ja hyvien kauppatapojen turvaamiseen nähden.

53 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että EY 28 artiklan kanssa ei ole ristiriidassa sellainen kansallinen säännös, jolla kielletään tiedon totuudenmukaisuudesta riippumatta kaikki viittaukset siihen, että tavara on peräisin konkurssipesästä, kun julkisella tiedotteella tai suurelle henkilöjoukolle tarkoitetulla ilmoituksella ilmoitetaan sellaisten tavaroiden myynnistä, jotka ovat peräisin konkurssipesästä mutta jotka eivät enää kuulu konkurssipesään.

Oikeudenkäyntikulut

54 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Itävallan ja Ruotsin hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Oberster Gerichtshofin 29.1.2002 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

EY 28 artiklan kanssa ei ole ristiriidassa sellainen kansallinen säännös, jolla kielletään tiedon totuudenmukaisuudesta riippumatta kaikki viittaukset siihen, että tavara on peräisin konkurssipesästä, kun julkisella tiedotteella tai suurelle henkilöjoukolle tarkoitetulla ilmoituksella ilmoitetaan sellaisten tavaroiden myynnistä, jotka ovat peräisin konkurssipesästä mutta jotka eivät enää kuulu konkurssipesään.

Timmermans Rosas von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä maaliskuuta 2004.

R. Grass V. Skouris

kirjaaja presidentti